

CRAIG FOSTER

**DE WILDE
ZIEL**

Vertaling Arthur Wevers

HarperCollins

Voor het papieren boek is papier gebruikt dat onafhankelijk is gecertificeerd door FSC® om verantwoord bosbeheer te waarborgen.

Kijk voor meer informatie op www.harpercollins.co.uk/green.

HarperCollins is een imprint van Uitgeverij HarperCollins Holland, Amsterdam.

Copyright © 2024 Graig Foster

Oorspronkelijke titel: *Amphibious Soul*

Copyright Nederlandse vertaling: © 2025 HarperCollins Holland

Vertaling: Arthur Wevers

Omslagontwerp: Stephen Brayda

Omslagbewerking: Villa Grafica

Foto omslag: © Craig Foster

Foto auteur: © Swati Thiyagarajan

Fotokatern: © Ian Thomas, Alex van den Heever; © Olex Runda / stock.adobe.com; © Little River / stock.adobe.com; © macondos / stock.adobe.com; © elena_garder / stock.adobe.com; © samemen / stock.adobe.com

Zetwerk: Mat-Zet B.V.

Druk: ScandBook UAB, Lithuania, met gebruik van 100% groene stroom

ISBN 978 94 027 1683 2

ISBN 978 94 027 7417 7 (e-book)

NUR 410

Eerste druk maart 2025

Teksten van de liedjes 'Remember Who You Are' and 'Amphibious Soul' zijn gebruikt met toestemming van de artiest, Zolani Mahola.

Het materiaal op gelinkte sites waarnaar in dit boek wordt verwezen is van de auteur zelf. HarperCollins wijst alle aansprakelijkheid af die kan voortvloeien uit het gebruik van het materiaal op deze sites. Al dit materiaal is aanvullend en geen onderdeel van het boek. De auteur behoudt zich het recht voor om de website naar eigen goeddunken te beheren of te sluiten na 2024.

Originele uitgave verschenen bij HarperOne, een imprint van HarperCollins *Publishers*.

HarperCollins Holland is een divisie van Harlequin Enterprises ULC.

* en ™ zijn handelsmerken die eigendom zijn van en gebruikt worden door de eigenaar van het handelsmerk en/of de licentienemer. Handelsmerken met * zijn geregistreerd bij het United States Patent & Trademark Office en/of in andere landen.

www.harpercollins.nl

Elk ongeoorloofd gebruik van deze publicatie om generatieve kunstmatige-intelligentietechnologieën (AI-technologieën) te trainen is uitdrukkelijk verboden. De exclusieve rechten van de auteur en uitgever worden hierbij niet beperkt.

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Het e-book is beveiligd met zichtbare en onzichtbare watermerken en mag niet worden gekopieerd en/of verspreid.

INHOUD

Inleiding: Op zoek naar de wilde natuur	9
Hoofdstuk 1: Erfenis	23
Hoofdstuk 2: Kou	48
Hoofdstuk 3: Spoor	79
Hoofdstuk 4: Liefde	110
Hoofdstuk 5: Voorouders	138
Hoofdstuk 6: Angst	168
Hoofdstuk 7: Verbinding	199
Hoofdstuk 8: Spel	232
Conclusie: De helende wildernis	261
De wilde taal: Zelf beginnen met spoorzoeken	273
Dankwoord	289
Noten	297

INLEIDING

OP ZOEK NAAR DE WILDE NATUUR

Het noordelijke deel van de Okavangodelta in Botswana, waar de Okavango de delta in stroomt, is een ongerept natuurgebied waar mensen nog gevaarlijke grote dieren als nijlpaarden en olifanten kunnen tegenkomen. Je hoort zoemende insecten en fluitende vogels en ziet de brede rivier, een reusachtige zilveren slang die is omzoomd met uitgestrekte bedden papyrusriet. De meeste rivieren stromen naar de oceaan, maar de Okavango komt uit in dit gigantische moeras. Het is de levensschenker.

Het moeras is het thuis van een ongekende diversiteit aan dieren, die allemaal een rol spelen in dit rijke ecosysteem, van de sitatonga, een antilope die zich geruisloos door het moeras voortbeweegt dankzij zijn banaanvormige hoeven tot het nijlpaard, dat paden baant door de dichte grassen, de stroming van het water beïnvloedt en het leven voor veel andere dieren in de graslanden mogelijk maakt.

Op deze gouden middag was onze filmploeg echter op zoek naar de nijlkrokodil, een enorm prehistorisch wezen en het grootste zoetwaterroofdier in Afrika.

We voeren met onze motorboot langs de rand van het moeras en richten onze blik en onze camera's op de oevers waar de kro-

kodillen meestal liggen te zonnen. Hier groeit het papyrusriet dicht opeen, met lange stengels die uitwaaieren in felgroene stralen die op knallend vuurwerk lijken. Onder de zwaaiende papyrusstengels bevinden zich netwerken van smalle tunnels en donkere grotten, de onderwaterholen waar de krokodillen hun prooi naartoe slepen.

De bioloog en gids Greg Thompson was de leider van onze ploeg. Deze bestond verder uit mijn broer Damon, een ervaren filmmaker, de Franse onderwaterfilmer Didier Noirod, die met het team van Jacques Cousteau heeft samengewerkt, en mijn vriend Roger Horrocks, een van de beste onderwaterfilmers ter wereld, die als een broer voor me is.

Ik was hier vanwege Roger. Het was zijn idee om te gaan duiken met de soort die als een van de gevaarlijkste van de wereld wordt beschouwd. We hadden elkaar vier jaar eerder leren kennen tijdens een filmfestival in Durban in Zuid-Afrika en hadden het onmiddellijk met elkaar kunnen vinden. Roger is een diepzinnige denker, een filosoof en een man die van actie houdt. Hij is ook een van de beste duikers die ik ken en voelt zich helemaal thuis in het water. Als Roger dacht dat we een krokodil naar zijn hol konden volgen, wilde ik wel zien of dat inderdaad mogelijk was. We hadden al met witte haaien gedoken en wisten dat grote roofdieren niet altijd zo gevaarlijk zijn als Hollywood ons wil doen geloven.

Greg waarschuwde ons toen we in de buurt van het hol van de draak kwamen. Greg is een ervaren gids die tours organiseert met de Kubu Queen, een salonboot met een bovenverdieping, en dit deel van de Okavangodelta goed kent. Hij weet ook veel van krokodillen.

Hij kon niet garanderen dat we de duik zouden overleven.

Krokodillen behoren tot de weinige roofdieren die de mens als prooi beschouwen en kunnen het hardste bijten van alle dieren. Dit roofdier wacht geduldig aan de rand van het water en grijpt vrijwel

alle beesten die in het water komen, en uiteindelijk moeten alle dieren toch een keer drinken.

‘De mens is een perfecte prooi voor deze krokodillen,’ zei Greg. ‘We hebben de perfecte afmetingen.’

Toen onze boot langzaam door een bocht voer, scheerde Didier over het wateroppervlak met een kleine HD-camera die aan een lange telescoopsteel was bevestigd.

Nadat hij een tijdje had gefilmd, zei hij dat we maar even naar zijn opnames moesten komen kijken.

‘Zoiets heb ik nog nooit gezien,’ zei hij half voor de grap. ‘Misschien lag hij op ons te wachten.’

Ik keek over de rand van de boot om te zien wat hij op film had vastgelegd, en daar lag een krokodil van meer dan 4 meter lang. Het was een uitzonderlijk dier, een oeroude en sierlijke draak. De krokodil zwom dicht bij de boot, maar gedroeg zich helemaal niet agressief, en daarom begonnen we voorbereidingen te treffen voor de duik. We wilden hem graag van dichterbij bekijken.

Voordat we het water in gingen, controleerden we of er geen nijlpaarden zwommen. Het nijlpaard lijkt misschien een beetje lomp, maar het is gevaarlijkste dier in de delta. Dit massieve beest, dat wel drie ton kan wegen en tanden van 30 centimeter heeft, kan zich heel snel voortbewegen onder water doordat het over de rivierbodem loopt. Een nijlpaard kan gemakkelijk een boot optillen en doen kapseizen. We hadden mensen gesproken die getuige waren geweest van nijlpaardaanvallen waarbij iemand gewond was geraakt of omgekomen. Als er een nijlpaard in de buurt was, moesten we onmiddellijk het water uit.

Roger en Didier lieten zich in het water zakken, gevolgd door Damon. Ze bewogen snel en zo zachtjes mogelijk omdat ze niet de aandacht van de krokodil wilden trekken met een grote plons. Het oppervlak is de gevaarlijkste plek in het water omdat krokodillen hun prooi daar bij voorkeur aanvallen, om deze vervolgens mee te

sleuren naar de diepte. De duikers moesten dus onmiddellijk afdaalen en bij de rivierbodem blijven en vervolgens meteen naar boven komen en in de boot klimmen. Ze moesten in geen geval bij het wateroppervlak blijven.

Ik bleef in de boot om te filmen terwijl de drie duikers afdaalden naar de rivierbodem, waar de krokodil nu aan het rusten was. Ze zwommen niet van hem af, zoals een prooidier, maar verroerden zich niet of zwommen in de richting van de krokodil, een tactiek om het dier in verwarring te brengen.

Ik maakte mijn uitrusting in orde zodat ik ze het water in kon volgen. Ik was toen jonger, dommer en onbesuisder, maar was toch bang. Deze dieren zijn erg territoriaal. Een lid van een foto-expeditie die kort na onze filmploeg naar dezelfde plek was gereisd was bijna omgekomen nadat een krokodil een arm van zijn lijf had gerukt. Maar ondanks alle risico's voelde ik de drang om dichterbij het dier te komen, om zijn wildheid te voelen, om te begrijpen.

Natuurlijk hadden we voorzorgsmaatregelen genomen. Het grootste deel van het jaar zal zelfs de moedigste duiker zich niet in de wateren van de Okavangodelta begeven. Je hebt te weinig zicht, waardoor je niet weet of er een krokodil in aantocht is. Maar we hadden deze trip gepland voor juni, wanneer het water in de delta zijn hoogste punt bereikt. Dan is er een sterke, gestage stroming, waardoor de sedimenten worden meegevoerd en het water gedurende een periode van twee à vier weken helder is.

In de boot zat een ervaren arts klaar met een volledige EHBO-uitrusting, waaronder zuurstofcilinders. Toen de duikers onder water verdwenen, was hij meteen paraat. We hadden wel overwogen om een wapen mee te nemen, maar vonden het toch niet eerlijk om het territorium van een dier binnen te dringen en het vervolgens te doden als het zou proberen ons te grazen te nemen. Maar als een krokodil ons echt zou aanvallen, zouden we hem waarschijnlijk

niet eens zien naderen. Een krokodil is zo groot en sterk dat we niets aan een wapen zouden hebben.

Nadat Roger, Didier en Damon de rustende krokodil ongeveer drie kwartier hadden gefilmd, gleed de draak langzaam naar het oppervlak om even adem te halen. Daarna bewoog hij zich bijna loom in de richting van het papyrusriet, waarbij hij een spoor van wolkjes van sedimenten achterliet. Hij had zijn longen gevuld en dook weer onder water, en toen gebeurde er iets opmerkelijks. Ik keek van boven toe terwijl de krokodil verder de beschutting van het papyrusriet in liep. Wanneer ik eraan denk, krijg ik weer kippenvel.

Het leek wel een uitnodiging om hem te volgen. We waren deze krokodillen nu al weken aan het bestuderen in de hoop dat een van de dieren ons naar zijn hol zou leiden, maar zonder succes. Nu leek het erop dat deze krokodil op weg was naar zijn hol. Dit was misschien onze gids, het dier dat me toegang zou geven tot de wildheid die me nu al zo lang ontging.

Ik zette mijn duikbril op en testte mijn ademautomaat. Vlak voordat ik me in het water liet zakken zag ik iets vreemds: een vleermuis die in het volle daglicht om de boot vloog. Ik dacht: er gaat iets bijzonders gebeuren.

Ik liet me in het water zakken en bevond me opeens in een parallelle wereld, een onderwatertuin die smaragdgroen en goud werd gekleurd door het zonlicht dat door het water filterde.

Het team had de krokodillensporen kunnen zien dankzij de cameralichten en het dier kunnen volgen in de doorgang in het papyrusriet. Maar ik had geen licht. Ik bevond me een paar meter achter hen en kon bijna niets zien door de sedimenten die ze hadden opgeworpen.

Toen ik in de donkere tunnel staarde, schreeuwden bijna al mijn oerinstincten dat ik me er niet in moest wagen. *Gevaar! Draai je om! Ga het water uit!* De smalle tunnel leek praktisch ondoordring-

baar door de wirwar van waterplanten langs de zijkanten. Drie dagen geleden waren Damon, Didier en Roger hopeloos verdwaald in een van deze doolhofachtige tunnels toen ze op zoek waren naar krokodillen. Ze hadden moeten wachten tot de sedimenten waren meegevoerd door de stroming van de rivier en hadden daarna pas de weg terug weten te vinden.

Maar ik moest ze wel volgen, ondanks mijn angst. Dit was onze kans, de reden waarom we hier waren. Daarom begon ik te zwemmen en volgde ik de duikers de tunnel in die hopelijk naar het onderwaterhol van de krokodil leidde.

De tunnel was ongeveer anderhalve meter breed – de breedte van een nijlpaard – en meer dan 20 meter lang. Het was er stikdonker. Als er een krokodil naast me had gelegen, zou ik hem niet hebben gezien. Ik stelde me voor dat ik door reusachtige tanden werd gegrepen en bedacht hoe het zou voelen om klem te zitten tussen die kaken.

Ik zwom verder de tunnel in, zette deze gedachten uit mijn hoofd en vroeg me af wat me te wachten stond.

Een vage hartslag

Het grootste deel van mijn leven heb ik de wildheid buiten mezelf gezocht.

Als documentairemaker zag ik het als mijn missie de grootste natuurkenners ter wereld te vinden. Ik heb kennisgemaakt met ervaren spoorzoekers die een werkelijk fenomenaal inzicht in dierengedrag hadden. Ik heb geleerd over gemeenschappelijke helingspraktijken die mensen een rijk, multidimensionaal inzicht in het leven en de dood gaven. En ik ben meer te weten gekomen over oeroude inzichten in wederkerigheid die waarschijnlijk cruciaal zijn voor de toekomst van onze soort.

In die tijd voelde ik ook een diep verdriet, een verlangen. Ik kon

niet precies zeggen waar het vandaan kwam, maar soms leek het alsof ik nog triester werd wanneer de mensen in mijn films me nieuwe inzichten boden.

Het verlangen werd nog prangender wanneer ik omging met mensen die een intieme band met de natuur onderhielden, vooral de spoorzoekers van de San uit de Kalahari, die ik leerde kennen tijdens het filmen van de documentaire *The Great Dance*. Ik liep achter de camera en was een toeschouwer, een buitenstaander, terwijl zij direct in verbinding stonden met de wildheid.

Ik moest daar zelf de weg zien te vinden, maar ik was verdwaald. En ik had het gevoel dat ik niet de enige was. Overal om me heen zag ik mensen die leden omdat ze niet in verbinding stonden met de natuur. Ik voelde intuïtief aan dat een leven in harmonie met de wildheid de natuurlijke toestand van de mensheid is, de toestand waarin we rust hebben, waarin we het gevoel hebben dat we echt leven, terwijl veel dingen in onze moderne wereld juist bedoeld lijken om onze soort af te snijden van de voedingsbodem die de natuur tijdens ons bestaan altijd is geweest.

Het voelde alsof iets uit mijn binnenste probeerde te ontsnappen, een wild dier dat de weg naar buiten niet wist. Ik kon zijn hartslag vaag voelen, maar ik wist niet hoe ik het dier kon vinden of hoe ik het kon bevrijden uit zijn kooi.

Het besef kwam tijdens het filmen van Xhloase Xhhokne, een ervaren boogjager die in Botswana in de dorre, dunbevolkte Kalahari leefde. Ik volgde hem en deed een hopeloos mislukte poging om me net zo sierlijk voort te bewegen als hij. Ik keek naar mijn zachte handen, die de camera vasthielden, en daarna naar zijn handen. Zijn handpalmen waren bedekt met een eeltlaag van een halve centimeter doordat hij bogen maakte, huiden bewerkte en onafgebroken in de natuur werkte.

Ik had Xhloase de hele dag gevolgd terwijl hij naar eten voor zijn familie zocht. Het was midden in de zomer, een lastige tijd voor de

jacht. Zelfs in de schemering was het boven de 37 graden en er was niet veel groot wild in het gebied. Uiteindelijk vond Xhloase sporen van een stekelvarken. Hij wist een dier met zijn speer te doden vlak voordat het in zijn hol verdween en at onmiddellijk de lever op – de portie van de jager – hoognodige energie nadat hij zo ver had gelopen. Daarna begon hij de stekels te verwijderen zodat hij het vlees mee kon nemen naar huis.

Xhloase liet me de holle buisjes van de staartstekels zien. Met die stekels kan het dier ratelen.

‘Kijk naar de staartstekels,’ zei hij tegen mij via zijn tolk, Xamaha. ‘Deze schudden wanneer hij in gevaar is, *trrrrrrrr-rrrrrr*.’

De vlijmscherpe punten van de stekels staken in zijn vlees toen hij het dier aan het plukken was, maar daar merkte hij niets van doordat hij zo’n dikke laag eelt had. Zijn gezicht straalde toen hij de stekels uittrok, en hij lachte, niet omdat hij iets grappig vond, maar vanwege de vreugde in zijn binnenste.

Ik zal zijn lach, de glimlach die als een zon op zijn gezicht verscheen, en zijn sterke handen met die eeltlaag nooit vergeten.

Ik bracht veel te veel tijd binnen door en zat soms wel zestien uur per dag filmbeelden te bewerken. Mijn handen waren zacht, mijn hart was breekbaar, mijn glimlach was aan het verdwijnen en dat wilde wezen was weggedoken in mijn binnenste, waar het zo donker was dat hij de weg naar buiten niet kon vinden. Deze tamheid voelde als een soort dood en dat was een onttering van degenen die me voor waren gegaan, van mijn wilde afkomst.

Een ontkenning van mijn amfibische ziel.

Een bedreigde soort

Het woord ‘amfibisch’ verwijst naar een wezen dat een dubbelleven leidt, gedeeltelijk op het land, gedeeltelijk in het water, maar ook naar een wild en kwetsbaar wezen. Amfibieën – zoals de Kaapse

rivierkikker die de vijver achter mijn huis ooit als zijn thuis verkoos – vormen de kwetsbaarste groep van het dierenrijk omdat hun huid permeabel is. Daardoor lopen ze meteen gevaar wanneer er sprake is van milieuvervuiling.

Onze planeet en al haar bewoners hebben tegenwoordig met veel bedreigingen te maken. Onze amfibische ziel is onlosmakelijk met de aarde verbonden en loopt ook gevaar. Mensen zijn op hun eigen manier ook permeabel. Het lijden van de natuur sijpelt door in ons wezen en tast onze gezondheid, onze ziel en onze psyche aan. We dreigen ons wilde hart allemaal definitief kwijt te raken.

Maar wat is wildheid nu echt? En hoe kan een mens zijn wilde aard terugvinden? Hoe zou dat eruitzien?

Stel je even voor dat je een mens bent die een paar duizend jaar geleden leefde. Alles wat je eet en drinkt is puur en niet bewerkt of aangetast door gifstoffen. Het bloed dat van je maag naar je hersens stroomt is zuiver en schoon. Je hebt nog nooit elektronische geluiden gehoord of ervaren wat het is om binnen te zijn. Je kent alleen de geluiden en geuren van de wildernis: houtvuur, regen, vogelzang. Wanneer je ziek bent, heb je toegang tot geneeswijzen waarbij kruiden en medicinale planten worden gebruikt.

Je bent al je hele leven een spoorzoeker, een jager, en maakt al sinds je geboorte deel uit van een kleine stam. Je kent duizenden wilde dieren, planten en bomen en elke rivier, baai en vallei van je geboortestreek. Je hele wezen is vitaal en alert, klaar en aanwezig. Al je zintuigen zijn afgestemd op de wildernis en je bewustzijn en je cognitie functioneren op het hoogste niveau.

Dat is toch heel iets anders dan het vervormde beeld dat sommige mensen misschien van ons prehistorische verleden hebben: grommende en jagende beesten.

Ik wilde dolgraag inzicht krijgen in deze diepe intelligentie, die niet op gespannen voet met de natuur leeft, maar er juist mee in

verbinding staat. Ik wilde het heden echter ook niet achter me laten en terugkeren naar het verleden, ik wilde begrijpen hoe die wildheid er op dit moment in de geschiedenis uit zou kunnen zien. Ik wilde uitvinden of de mensheid de problemen waarmee we nu te maken hebben zou kunnen oplossen wanneer we onze wilde aard omarmen.

Dit diepe verlangen dreef me ertoe mijn eerste stapjes in de richting van de wildheid te zetten. Ik deed gevaarlijke ervaringen op die steeds meer van mijn lichaam vergden en ging bijvoorbeeld duiken met de reusachtige tijgerhaaien en witte haaien die voor de kust van Zuid-Afrika zwemmen. Nadat ik had gedoken werd ik vaak midden in de nacht wakker. Ik verkeerde dan in een verruimde bewustzijnstoestand, alsof mijn ziel mijn lichaam had verlaten en was teruggegaan om met de haaien te zwemmen. Met een soort gespleten bewustzijn lag ik dan in mijn bed naar het donkere plafond te staren terwijl ik me tegelijkertijd door het water voortbewoog, naar grote vissen keek en de kelp langs mijn lijf voelde strijken.

Maar het verlangen bleef.

Ik wilde de kooi uit.

Dus toen Roger zijn volstrekt krankzinnige plan aan me voorlegde en vroeg of ik met krokodillen wilde duiken, hoefde ik niet lang na te denken.

Onder de huid van de wilde natuur

Nadat ik voor mijn gevoel een eeuwigheid in de tunnel van papyrusriet had doorgebracht, terwijl dat in werkelijkheid misschien een minuut of twee was, zag ik een licht voor me. Waarschijnlijk keek ik naar de cameralichten van de duikers. Ik zwom ernaartoe en zag dat de tunnel uitkwam in een grotachtige kamer, waar het zicht opeens uitstekend was.

Damon, Roger en Didier hingen midden in het heldere water, boven de krokodil, die op de bodem lag. Ik posteerde me tegenover Roger en begon te filmen. Het was een donker hol, met algen die in de stroming zwierden en een filigrein van licht dat zich een weg probeerde te banen door de dichte massa van verknoopte wortels die het plafond van de onderwatergrot vormden.

In onze zwarte duikpakken en met onze duikbrillen en camera's zagen we eruit als bezoekers uit een andere wereld toen we boven het prehistorische dier zweefden. We leken waarschijnlijk nog vreemder door het gesis van onze ademautomaten en de luchtbelletjes bij ons gezicht, waardoor de krokodil waarschijnlijk op zijn hoede was voor ons. Misschien verklaarde dat ook waarom hij niet agressief was. Hij leek zich bijna te onderwerpen aan onze onderzoekende blikken en stond toe dat we langzaam om hem heen zwommen en zijn indrukwekkende stenen kop, de prehistorische richels op zijn rug en het vernuftige patroon van zijn schubben filmden.

Ik was zo betoverd door dit raadselachtige wezen dat ik me verder nergens meer bewust van was. Ik merkte niets van de kou en had niet in de gaten dat de minuten voorbijtikten op mijn duikcomputer. Ik zag alle details van de hoorns van de draak, zijn puntige tanden, die oplichtten in het licht van de camera's en open waren geklemd in de kenmerkende grijns van de soort. Misschien was hij even nieuwsgierig naar ons als wij naar hem, want hij toonde niet het minste spoor van onrust, zelfs niet toen we dichterbij kwamen om zijn kop te filmen. Ik voelde dat mijn angst een beetje afnam, hoewel ik me er bewust van bleef waartoe dit roofdier in staat was.

De reusachtige krokodil kreeg een goudkleurige gloed doordat onze lampen op zijn lange lichaam schenen. Hij bleef doodstil liggen, bekeek ons en stond onze aanwezigheid in zijn hol toe. Voor mijn gevoel was het hele tafereel hyperrealistisch, maar tegelijker-

tijd nauwelijks te bevatten. Was ik daar nou echt of had ik deze hele scène alleen gedroomd?

We mochten daar lang van hem blijven om te filmen en wilde beelden vast te leggen tegen een achtergrond van het papyrusriet waarop de oudste teksten ter wereld waren geschreven. Uiteindelijk draaiden we ons langzaam om en vertrokken we weer.

‘Dat was een van de mooiste momenten van mijn leven,’ zei Didier naderhand. Het leek een van de wildste dingen die een mens kon doen, het gevaarlijkste dier van de planeet opzoeken en volgen naar zijn geheime en afgelegen hol.

Maar toen ik met bonzend hart aan het oppervlak kwam en aan boord van de boot klom, wist ik al dat ik niet onder de huid van de wilde natuur was gekropen. Er was te veel afstand tussen de geest van de krokodil en de mijne. Ik was een toeschouwer van de wildheid – een buitenstaander, een toerist – en had helemaal niet het gevoel dat ik zelf wild was.

Kon ik wel in contact komen met mijn eigen wildheid als dat niet lukte wanneer ik met de dodelijkste toppredator ter wereld zwom?

Een wilde thuiskomst

Uiteindelijk vond het wilde wezen in mijn binnenste een manier om me duidelijk te maken wat ik zocht. Het fluisterde dat ik mijn ware aard niet zou vinden als ik zo ver van huis zou zoeken. Het zei dat ik mezelf niet per se in gevaar hoefde te brengen als ik de wildheid wilde leren kennen. Als gevaar zou volstaan, had ik de wildheid wel gevonden wanneer ik met krokodillen zwom of jagers volgde bij het spoorzoeken en het jagen.

Ik besepte dat ik een ander soort reis moest maken, een reis die me naar vreemde plekken in mijn binnenste voerde. Nadat ik vijftientig jaar onderweg was geweest hoefde ik niet naar een nog

extremer oord te reizen, maar wilde ik juist terugkeren op de plek waar ik voor het eerst in aanraking was gekomen met de wildheid: het Grote Afrikaanse Zeewoud.

Een verre herinnering aan overvloed

Toen ik een kind was, was ik altijd aan het wandelen langs de kust van Kaap de Goede Hoop en aan het duiken in het onderwaterkoninkrijk van het zeewoud. In een flits zag ik iets op de plek waar het zilveren water de droge rotsen aanraakte en liet glinsteren. Daardoor glinsterde ik ook, misschien door een of andere verre herinnering aan overvloed. Het was de laatste plek waar ik me heel voelde.

Vele jaren nadat ik met mijn ouders en mijn broer was verhuisd keerde ik op een zonnige dag terug naar de plek waar het huis van mijn jeugd had gestaan. Ik was uitgenodigd door de nieuwe eigenaar, die ook een grote liefde voor de oceaan had.

Mijn oude huis, de bungalow aan zee met het raam in de vorm van een patrijspoort, waardoor je het gevoel kreeg dat je op een schip was, was door de vorige eigenaren gesloopt en vervangen door een mooi houten huis dat op een soort verhoging was gebouwd. Een natuurlijke stenen zeemuur ving nu de schok op van de gigantische Atlantische golven die het huis in mijn jeugd zo vaak hadden bedreigd. De nieuwe eigenaren hadden een compleet nieuw huis gebouwd, maar de geest van het oude huis was nog aanwezig door hun liefde voor deze unieke plek, voor dit huis dat in de mond van de grote oceaan stond.

Ik nam een slok thee op de plek waar vroeger mijn kamer was geweest en keek naar de kust waarop ik drieënvijftig jaar eerder verliefd was geworden, met zijn groene kelpwoud en granieten rotsen. Als kind had ik alle rotsen een naam gegeven: gescheurde rots, grote rots, krabbenrots, wiegenrots. Ik keek naar de rotsen en rea-

liseerde me dat ze de afgelopen halve eeuw nauwelijks waren veranderd.

Zelf was ik onmiskenbaar veranderd. Ik was niet langer de wilde jongen die op het strand naar schatten zocht. Maar toen ik naar de plek keek waar ik vandaan kwam, leek de horizon even te gonzen en glinsteren. Ik vloog terug in de tijd en voelde weer hoe het was om heel te zijn.